

PŘELOŽIL
PETR ELIÁŠ

HÁDANKA z BLETCHLEY

RUTA
SEPETYS

COO
BOO

STEVE
SHEINKIN

Hádanka z Bletchley

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cooboo.cz
www.albatrosmedia.cz

Ruta Sepetys
Steve Sheinkin
Hádanka z Bletchley – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

HÁDANKA z BLETCHLEY

**RUTA SEPETYS
STEVE SHEINKIN**

**COO
BOO**

Přeložil Petr Eliáš

THE BLETCHLEY RIDDLE

Copyright © 2024 by Ruta Sepetys and Steve Sheinkin

All rights reserved including the right of reproduction
in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Viking Children's Books,
an imprint of Penguin Young Readers Group,
a division of Penguin Random House LLC.

Cover art by Jim Tierney

Translation © Petr Eliáš, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-7498-840-0

ISBN e-knihy 978-80-7498-918-6 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7498-920-9 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7498-921-6 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

Těm, kdo střeží tajemství

• • •

!

JAKOB

Vezmeme to popořádku. Nejdřív hádanka.

Pocestný překročí hranice na nepřátelské území. Jsme hluboko v minulosti – staré časy, znesvářená království a tak. Pocestného zastaví vojáci. Mají za úkol hlídat, aby přes hranice nikdo nepronesl žádné tajné poselství, a tak muže prohledají, svléknou ho donaha, prohrabou mu vlasy.

Nic nenajdou. Muž se oblékne a jde si svou cestou.

Ale ve skutečnosti u sebe tajné poselství má.

Kde? Nápovědu jsem vám dal.

Ne, v hlavě ho nemá. Ani nikde jinde v těle, i když by to mohlo fungovat. Je to klasický špionský trik. Vypráví se historka z dob americké revoluce. Američané chytí britského špiona, který se pokouší dostat přes hranici. Mají podezření, že má u sebe nějaké tajemství. Přinutí ho vypít nějaký strašlivý lektvar a za chvíli už to z toho chudáka jde horem i spodem. Ven samozřejmě vyjde i stříbrná kulka. A není to obyčejná kulka – je dutá a dá se rozšroubovat. Uvnitř je maličkatý složený vzkaz.

Jenže náš pocestný u sebe nic takového nemá. Pokračuje v cestě. Jde několik hodin. Konečně se v lese na předem

dohodnutém místě potká s velitelem povstalců, spojencem jeho krále. Pocestný požádá o velmi ostrý nůž. Přiloží si čepel k hlavě... a začne si holit vlasy.

Tajný vzkaz má napsaný na kůži pod vlasy.

Nikdy nezapomenu, jak jsem tuhle historku vyprávěl sestře. Lizzie bylo šest nebo sedm a několik týdnů tehdy chtěla po každém dospělém, kterého potkala, aby se sehnul a ona mu mohla prohledat vlasy, jestli v nich nemá něco napsáno. Panu Daviesovi, co bydlí přes chodbu, sdělila, že by nikdy nemohl být špion.

„Proč ne?“ chtěl vědět pan Davies.

„Protože nemáte vlasy,“ odvětila ona.

Pana Daviese to tuze rozladilo. Možná snil o tom, že z něj jednou bude špion. Třeba byl špion. Je to možné – dnes už na to nejsou husté vlasy potřeba. Víte, lidé přišli na mnohem lepší způsoby, jak si posílat tajné zprávy, než si je navzájem psát na hlavu.

Jistě, čím mazaněji jsou tajemství ukryta, tím víc se lidi jako já budou snažit je najít.

2 . LIZZIE

 áda bych vám něco vysvětlila.

Lžu.

A překvapivě jsem v tom docela dobrá. Nikdy bych si nemyslela, že ve čtrnácti letech budu vynikat v umění klamu. Ale poslední dobou spousta věcí překonává i mé nejdivočejší představy. Třeba to, že Anglii hrozí vpád Německa. Nebo ten upocený chlap přede mnou.

„Omlouvám se, pane Fleetwoode. Neuvědomila jsem si, že jsme došli tak daleko.“

To byla pochopitelně lež. Chtěla jsem ho uhnat k smrti. Byla to lest, aby byl zcela vyčerpaný, až se nalodíme a přijdeme do kajuty.

Fleetwood, můj doprovod na cestu, zvedne oteklé nohy plné puchýřů do lavoru s vodou. Pozoruhodně malé nožky na tak mohutnou postavu. Otře si z čela pot, tváře má tak růžové, že vypadají jako dušená šunka.

„Propáníčka. Babička se nezmínila, že máte nemocné nohy,“ povídám.

„Nemám nemocné nohy. A ty babičce nebudeš nic takového vykládat. Jen jsem nebyl připravený na pochod kolem

celého Liverpoolu.“ Povolí si kravatu a uvelebí se se skleničkou v ruce.

„Snad pochopíte, že je mi trochu smutno,“ řeknu a postavím kufr tak, aby o něj docela určitě zakopl. „Dnes naposledy vidím Anglii, než vyplujeme do Ameriky.“

„A kdo za to může?“ zahřímá a zahrozí prstem směrem ke stropu kajuty.

„Hitler.“ Svědomitě přikyvuju. „Za tuhle válku může Hitler. Za to, že musím odejít, může Hitler. Za to, že u sebe musím pořád nosit tuhle plynovou masku...“ zvýším hlas, aby to mělo co největší účinek, „... může Hitler!“

Takovou odpověď si přeje.

Povšimněte si prosím, že neříkám, že si to „myslím“. Nemyslím si to. Vím to.

Další výhoda čtrnáctileté moudrosti: spoustu věcí prostě víte. Jako třeba tu hroznou pravdu, že britští muži, kteří odjíždějí do války, tam padnou. Anebo že to pan Fleetwood drobátko přehání s whisky. Když takové věci říkám nahlas, lidi často odpovídají: „Tedy, ty jsi ale na svůj věk vyspělá, Elizabeth.“

Ale buďme upřímní, ano? Když lidi říkají dětem nebo dospívajícím, že jsou na svůj věk vyspělí, ve skutečnosti chtějí říct: „Neříkej takové věci nahlas, prosím pěkně.“

Ale já říkám nahlas většinu věcí.

Ráda jednám na rovinu. Můj starší bratr Jakob dřív taky tak jednal. Tedy než zmizela Willa. Willa je naše matka. Řekli nám, že ji zabil výbuch bomby. Nepravda, kterou odmítám přijmout. Už o ní nemluvím jako o mámě, protože tu teď není, aby mi dělala mámu. Takže je jednodušší jí říkat křestním jménem, míň to bolí.

Na můj věk vyspělý? Možná.

Willa je Američanka. Z nóbl města jménem Cleveland. Ně-
kdo říká, že se tím vysvětluje, proč jsem tak přímočará, jsem
totiž napůl Američanka. Pronášejí to slovo, jako by to bylo
něco pohoršujícího. Miluju to. Willa to taky milovala.

Jistě, jednou se dostanu do Ameriky a budu tam potkávat
opravdu pohoršující holky. Představuju si, že Cleveland je ryb-
ník, ve kterém plave spousta ryb. Ale v Americe jsem nikdy
nebyla. Když jsem vyrůstala, babička jezdila do Londýna, pro-
tože Willa ustavičně pracovala. A teď si babička myslí, že za
ní spěchám do Clevelandu. A správce jejího sídla, pan Fleet-
wood s droždovitýma nohama, si to myslí taky.

Jenže to já ne. Samozřejmě že ne.

Willa je jediný rodič, který nám s Jakobem ještě zbyl. Pří-
sahala jsem si, že zjistím, jak to bylo s jejím zmizením. Do-
konce jsem to tak napsala bratrovi v dopise. Ale Jakob mi
neodpověděl na žádný z dopisů, které jsem mu poslala na tu
zvláštní adresu, co mi dal. Přes tři měsíce o něm nic nevím.
Nejdřív zmizí Willa a teď bratr. Odmítám opustit Anglii, do-
kud nezjistím, kde jsou.

„Pane Fleetwoode, nešel byste se se mnou projít na palu-
bu, než vyplujeme?“

„Kdepak,“ odpoví. „Zrovna jsem si nalil skleničku.“

„Ano, asi bude nejlepší, když necháte nohy trochu odpo-
činout. Je to malá loď, ale babička je moc hodná, že nám za-
mluvila tak velkou kajutu, co říkáte?“ Povídám dál, zjistila
jsem, že ho to unavuje. „Přečkáte tu to nepohodlí? Nechce se
mi vás tu nechávat samotného.“ Položím si ruku na prsa. „Ani
na chvíličku.“

„Samozřejmě!“ prohlásí. Lázeň v laboru mezitím zrzůžově-
la, jak mu z puchýřů teče krev. Dokonalé.

„Dobrá. Ráda bych zamávala kapesníčkem, až vyplujeme. Na útěku před německou invazí přes Atlantik. Je to ukrutně vzrušující!“ vydechnu. „Až opustíme přístav, vrátím se a vybalím si kufr.“

„Výtečně, Elizabeth.“

Vyjdu z kajuty. Zabočím do chodby. Zhluboka se nadechnu. A pak se rozběhnu.

Běžím, co nejrychleji můžu, vyhýbám se nosiči zavazadel, přeskakuju kufrы a ve vzduchu nabírám rychlost. Seběhnu jedny schody, pak druhé a posledních pět schodů беру jedním dlouhým skokem. Přistanu na zadku na jakési zlacené bedně, která patří nějaké dámě, co vypadá jako páv.

„Můj klobouk!“ vykřikne.

„Moc se omlouvám,“ řeknu a slezu z rozmáčknuté krabice. „Ale strašně spěchám.“ A znovu vyrazím.

„Mladá dámo!“ huláká ten páv. „Mladá dámo, co to prosím vás děláte?“

Její hlas slábne a já před sebou vidím východ, k němuž mířím.

Co to dělám?

Lžu. A utíkám.

A upřímně je mi z toho trochu úzko. Bylo to příliš jednoduché. Chudák „Platfus“, jak mu říká bratr.

Zjevně nemá žádné zkušenosti s mládeží.

Zjevně netuší, co se chystám provést.

Zjevně je mizerná gardedáma.

Protože parník popluje do Ameriky.

Ale já budu tou dobou pospíchat zpátky do Londýna.

3 . JAKOB

Klopýtám ze schodů na nádraží, běžím po nástupišti a honím odjíždějící vagony jako nějaký vychrtlý hrdina z dobrodružného románu. Skočím po dveřích, vyhoupnu se nahoru, zakopnu a upadnu do klína sedícímu pánovi.

„Pěkné odpoledne,“ povídám.

Pán si podrážděně odfrkne a vrátí se k novinám.

Nechám ho číst a odcházím uličkou hledat si místo. Potím se. Funím.

A taky přemýšlím, co to sestra zase provedla.

Řeknu vám, co vím. Lizzie má být na cestě do Ameriky. Z nějakého důvodu nevyplula. Místo toho se zjevila v Londýně na adrese, kam si nechávám posílat poštu, a ptala se po mně. A tak si pro ni mám dojet. Přesně tak to Plukovník řekl, když si mě ráno zavolal k sobě do kanceláře.

„Dojet si pro ni, pane?“ zeptal jsem se. Zjevně ji nezná.

„Ano, dojet,“ odsekl Plukovník. „Čemu na tom rozkazu nerozumíte? A pro boha svatého, ať je ta holka tiše, než se vrátíte.“

„Vynasnažím se.“

„Co jste jí řekl o tom, co tu děláte?“

„Nic, pane,“ odpověděl jsem o něco vyšším hlasem, než bych byl chtěl. „Dal jsem jí adresu, kterou máme používat. Falešnou, v Londýně. Párkrát mi napsala, ale měl jsem moc práce, a abych pravdu řekl, už dlouho si nejsme úplně blízcí –“

Jenže on už se vrátil k papírům na stole. Rozhovor skončil.

A tak jsem doběhl na nádraží a teď si jedu pro Lizzie. Co jí řeknu? Jak ji mám připravit na to zvláštní místo, kam ji vezmu?

Nejde to. To vím. Ledaže bych se chtěl nechat zastřelit za velezradu.

Z londýnského nádraží Euston jedu taxíkem na ministerstvo zahraničí, které sídlí v dlouhé budově z bílého kamene. Řidič mi slíbí, že na mě počká. Vyběhnu po schodech k vysokému portálu. Nasměřují mě ke kanceláři ve třetím patře. Dveře jsou otevřené.

Je tam.

Ty její blýskavé oči. Hubená postava a rozlítané hnědé vlasy. Kolik už jí je? Čtrnáct?

A taky kdo je ten chudák v hnědém obleku?

Ⓢ stolu sedí chlap ve volném hnědém obleku. Vypadá, jako že se každou chvíli rozberečí zoufalstvím.

„Jenom říkám, pane, že špatně padnoucí oblek člověku žádnou velkou službu neudělá.“

„Neměla bys být někde ve škole?“ zavrčí.

„Naši školu evakuovali do Berkshiru. Budou mi chybět kamarádi, ale dost se těším na nové dobrodružství. Babička chtěla, abych přijela do Clevelandu, ale to už vzala voda, víte? Doslova.“

Ve dveřích se objeví střízlík s hnědou kudrnatou čupřinou. Můj bratr.

„Jakobe!“ vykřiknu a s úlevou vyskočím ze židle. Obejmu ho a pořádně stisknu. „Božíčku, ty jsi hubený. Kachní stehno má na sobě víc masa než ty.“

„Vy jste ten bratr?“ zeptá se muž. „To je dost, že jste tu.“

„Ano. Jakob Novis. Chvíli mi to trvalo. Přijel jsem... musel jsem cestovat až z...“

„Já vím, odkud jste přijel,“ zabručí muž.

„No, já ne. Odkud jsi přijel?“ zeptám se. Bratr mě umlčí pohledem.

Chlap si bratra prohlíží a já taky. Je vyšší, než pamatuju, ale tvář má pořád klukovskou. Kalhoty a sako má zmačkané. Kravatu špatně uvázanou. Kolem unavených hnědých očí má sotva patrné našedlé vrásky a urousané kudrliny má delší než obyčejně. Nespí náhodou na ulici?

Na chlapa u stolu kdovíjaký dojem neudělá. „Vidím, že už zaměstnávají i děti.“

„Je mi devatenáct, pane.“

„Tak to se máš. Třeba se jednou budeš i holit.“

Jakob se dotkne holé brady.

„Ano, vypadá na svůj věk mladě. Odjakživa,“ já na to. „Ale dejte si na něj pozor. Je nenápadný, ale chytrý. Porazí vás v šachách. Na tři tahy.“

„Ano, ehm,“ ozve se Jakob, jako bych nic neřekla. „Dostal jsem za úkol dojet si pro sestru.“

„Co prosím?“ Zapřu si ruce v bok. „Dojet si pro mě?“

„Přišla před několika hodinami,“ řekne muž. „Ptala se po tobě. Vlastně se pořád na něco ptala. Strašlivě mě otravovala.“

„Ano,“ vzdychne bratr. „To ona umí.“

„A co jsem měla dělat, Jakobe? Neodpovídal jsi mi na dopisy.“

„Mám dost práce.“

To bolí. Můj vlastní bratr má tolik práce, že si na mě ani nevzpomene? A ještě mu připadám otravná?

„Víte,“ zavrčí ten chlap, „mohl bych to nahlásit. Na chvíli jsem vyběhl ven, a když jsem se vrátil, tak jsem ji tu našel, jak se mi hrabe v šuplících. Nehoráznost!“

„Jediná nehoráznost je, jaký v nich máte nepořádek. Zásadně jsem vám vylepšila systém v tužkách.“ Obrátím se k Jakobovi. „Říkáš, že máš hodně práce. Co teda děláš?“

Bratr se podívá na chlapa a pak na mě. „Musíme jít. Potřebuji se vrátit,“ řekne.

„Vrátit kam?“ zeptám se. Žádná odpověď.

Obrátím se k chlapovi v obleku. „Vidíte? Říkala jsem vám to. Bratr míval nos pořád zabořený v knížkách, ale taky býval upovídaný. Moc chytrý. Přeskočil dva ročníky. Podivín, ale milý.“

„Ujišťuju vás, slečno, nemám zájem –“

„Ale poslední dobou je odměřený,“ pokračuju v útoku. „Tajemný. Hotová enigma.“

Jakob zalapá po dechu a praští do registratury. Na podlahu se zřítí štos složek.

Chlap svěsí hlavu do dlaní.

„Omlouvám se, pane. Už půjdeme,“ řekne bratr. Vyrazí ven a já musím popoběhnout, abych mu stačila.

„Jakobe, co to s tebou prosím tě je?“ volám na něj cestou ze schodů. „Jakobe, počkej!“

5 JAKOB

Nastoupíme do čekajícího taxíku a já udám taxikáři adresu našeho domu.

„Jakobe, proč jsi na mě tak protivný?“

Obrátím se k sestřiným planoucím očím zády. Ty její panovačné lokty. Ty měla vždycky.

Radši se dívám z okénka. Vojáci plní pytle pískem a vrší je před domy. Výlohy zatloukají prkny. Londýn se chystá na válku. Všimám si žlutých fleků na všech poštovních schránkách – ty tam předtím nebyly. Řidič vidí, že se dívám.

„Je to speciální barva,“ vysvětlí. „Při působení jedovatého plynu změni barvu.“

„To ví přece každý,“ řekne mi Lizzie. „Ty bydlíš v jeskyni?“

„To zrovna ne.“

„Jakobe,“ zaprosí Lizzie. „Chtěla jsem tě vidět. Je to tak hrozné?“

Vzdychnu a obrátím se zase k ní. „Ne, není to hrozné. Já jen... vážně se musím včas vrátit do práce.“

„Do jaké práce?“

Už zase ty otázky. Sám jich pár mám. „A co ty? Ty máš být na cestě do Ameriky. Psala jsi to v posledním dopisu.“

„Na který jsi mi neodepsal.“

„Chtěl jsem. Co ta Amerika?“

Lizzie nad tou otázkou mávne rukou. „Nejela jsem.“

A já se neudržím, musím se zasmát. To ten její křivý úsměv. Nezkrotné vlasy. Jedna z nejotravnějších věcí na mé sestře je, jak těžké je se na ni zlobit.

„Dobře,“ řeknu. „Co se stalo?“

„Vystoupila jsem z lodi. Těsně předtím, než vyplula.“

„A co ten babiččin strašlivý poskok?“ zeptám se. „Obávaný Flustod.“

Zasměje se. „Fleetwood.“

„Nesnažil se tě zastavit?“

„Potřeboval si dát nohy do laboru,“ odvěť Lizzie, jako by se tím všechno vysvětlovalo.

Zavrtím hlavou. „Takže ten chudák stará je na té lodi? Pluje přes Atlantik bez tebe?“

„Dlouho sám nebude.“ Lizzie se usměje. „Babička mu v New Yorku přijde naproti.“

Děsivá představa. „Na tebe se bude zlobit ještě víc, Lizzie. Babičku se nevyplácí provokovat.“

„Já vím,“ řekne. „Ale já prostě nemohla jen tak odjet.“

„Proč ne? Podívej se kolem sebe. Bude válka. Přímo tady. Máma je pryč. Proč tu zůstávat?“

„Co když se vrátí?“

„Lizzie...“

„Nikdo tu nebude.“

„Lizzie. Ona se nevrátí.“

Vidím tu bolest v její tváři. A je mi jí líto. Ale je to pravda. Máma pracovala na americké ambasádě v Londýně. Koncem srpna 1939, těsně předtím, než Hitler začal válku, ji poslali do

Polska. Už se nevrátila. Teď je květen roku 1940 a pořád po ní není ani stopy. Řekli nám, že skoro určitě zemřela při německé ofenzivě.

„Měla jsem v plánu zůstat u tebe,“ povídá Lizzie. „Šla jsem na tu adresu, co jsi mi dal.“

„Já ale nebydlím v Londýně.“

„A kde? V Cambridgi?“

„Jinde,“ řeknu. „Pracuju tam.“

„A souvisí to nějak s válkou?“

Ukážu řidiči na temeno hlavy a pohledem jí naznačím, že tady ne.

Nedojde jí, na co narážím. Narážky obecně příliš nechápe.

„Studuješ matiku, Jakobe,“ řekne. „Co hodláš dělat, zaútočit na Hitlera algebrou?“

„Nehloupni. Vzal bych si aspoň diferenciální počet,“ odvětím – a okamžitě toho zalituju. Máme přísně zakázáno o své práci dokonce i vtipkovat.

Projíždíme St. James's Parkem. Trávník je prošpikovaný zákopy, do kterých můžou naskákat lidé, až začnou padat Hitlerovy bomby. Řidič pohlédne na oblohu, jako by tam čekal německá letadla.

„Válka už je za humnami,“ řekne.

6 LIZZIE

ayfair, čtvrt, kde to obvykle hlučí a klokotá životem, je tajemně tichý. Okna jsou zatemněná, v ulicích jsou směrovky k protileteckým krytům a těch pár lidí, co je venku, svírá plynové masky a kovové helmy. Gibbs, vrátný z hotelu Claridge's přes ulici, nás pozoruje, jak vystupujeme z taxíku a docházíme k domu. Mávnu na něj. A v tu chvíli jsem i přes to nebezpečí ve vzduchu ráda, že nejsem na lodi. Ten náš osobitý, cihlově červený dům s velkými černými dveřmi by mi chyběl. Willa vždycky říkala, že je starý, novogeorgiánský. A taky zdůrazňovala, že byt není náš, ale babiččin. Opravdu ho koupila babi, ale nikdy u nás nebydlela. Vždycky se ubytovala naproti v hotelu nebo u svých amerických přátel, jako třeba u lady Astorové.

Babi. Asi bych vám o ní měla říct, protože s ní celá tahle šlamastyka souvisí. Víte, já ji mám moc ráda, ale jsou chvíle, kdy ji úplně nemusím. Rodinné vztahy jsou složitá věc, zvlášť když dáte dohromady americkou matku s polsko-židovsko-britským otcem, který zemřel, ještě než mi byly tři roky.

„Máma si vybrala příšerně,“ říkává s oblibou babi. „Starý profesůrek se slabým srdcem? Varovala jsem ji, že brzo umře a ty zůstaneš bez otce. A samozřejmě jsem měla pravdu.“

„Milovala ho,“ namítnu vždycky.

„Přesně. Příšerně si vybrala.“

Babi má potřebu zdůraznit, že já jsem „spíš do clevelandské rodiny“, kdežto Jakob „na druhou stranu“. Dovede být bezcitná. A víc než přímočará.

Když babi vejde do místnosti, lidi zmlknou. Nos má pořád trochu nahoru, jako by nasávala nějaký ošklivý puch. Na hlavě se jí otřásá hromádka šedivých vlasů a brýle má buď posazené na špičce frňáku, nebo jí visí na stříbrném řetízku a spočívají na bujném poprsí. Její postava připomíná čalouněné kanapátko. Poněkud přecpané. Drahé, ale krajně nepohodlné. A potrpí si na formálnost. Vyžaduje ji. Pro babi jsem Elizabeth, nikdy Lizzie.

„Předzívky jako Lizzie se hodí pro servírky nebo vražedkyně se sekerou, a ty nejsi ani jedno z toho,“ řekla mi jednou.

Zatím, měla jsem odpovědět. Ale to trochu předbíhám.

Jakob otevřel dveře našeho bytu a táhne mě dovnitř.

„Rychle si sbal, Lizzie. Musíme stihnout příští vlak!“

„Sbal? Ale kam jedeme? Kde jsi byl od začátku války?“

„Teď ne, Lizzie, nemáme čas.“ Rychle zkontroluje zatemňovací závěsy, které pověsila naše hospodyně Viola. „Musíš si sbalit.“

„Ale Jakobe, abych si mohla pořádně sbalit, potřebuju vědět, kam mě povezeš.“

„To uvidíš, až tam budeme.“ Vběhne do mého pokoje a otevře skříň. Zmateně se na mě otočí. „Lizzie, jak to, že tu máš všechno oblečení?“

„Věděla jsem, že nejedu do Clevelandu.“

„Ty sis vzala na loď prázdný kufr?“

„Samozřejmě že ne. Potřebovala jsem ho zatížit. Přesvědčivě zatížit. Naskládala jsem do něj staré kriketové pálky...“ ztiším hlas, „... a možná tvou mineralogickou sbírku.“

„Moji sbírku?! Lizzie, jak jsi mohla?“

Ten jeho zaskočený, smutný výraz. Je strašlivý a naposledy jsem ho viděla, když jsem omylem spolkla jeho oblíbenou duhovou kuličku. Nakonec zase vyšla na svět, ale už ji neměl tak rád jako dřív.

„Omlouvám se. Nevěděla jsem, že ti na těch kamenech pořád záleží.“

Jakob se zatváří ukřivděně. „Nejsou to jen kameny, Lizzie. Jsou to minerály, krystaly a zkameněliny. Trvalo mi roky, než jsem to všechno našel!“

„Tak teď aspoň budou v bezpečí před Němci. V Clevelandu.“

Začne přecházet sem a tam a rvát si kudrnaté vlasy. „Dost už, zapomeň na to! Musím se vrátit do práce. Musíme stihnout ten vlak!“

Chytím ho za paži. „A co Willa? Jak nás najde, jestli odjedeme?“

Dochází mu trpělivost. „Lizzie, přestaň. Nevrátí se.“

„Lžeš. Vrátí se. Je naživu!“

Otočí se ke mně. „Třeba by bylo lepší, kdyby nebyla. Napadlo tě to někdy, Lizzie?“

Zamrazí mě. Jak může něco takového říct? Všimnu si, jak se tváří, a v tu chvíli mi to dojde. Nejenom že lže. Nejenom že se zlobí. On se bojí.

Doopravdy se bojí.

Co přede mnou tají?

A já se najednou taky bojím. Vyrazím ke skříni, vytahuju z ní věci a házím je na hromadu.

Němci se blíží. Hitler se blíží. Co si má člověk sbalit, když neví, kam jede a kdy se vrátí?

Všechno.

To mi připadá jako moudré řešení. A tak nacpu do kufru, co se do něj vejde. Koneckonců, co když nám Němci vyhodí dům do vzduchu? Jako prý vyhodili do vzduchu mámu... totiž Willu.

Willa. Vezmu si pár jejích šátků. A taky nějakou tu rtěnku.

„Lizzie, prosím. Ten vlak!“ huláká na mě bratr.

Doběhnu k Wille do pokoje a беру si věci z jejích šuplíků.

Počkat.

Její holínky. Musím si vzít její holínky.

„LIZZIE!“

Doběhnu k šatně, vytahuju ven věci a rozhazuju je kolem sebe. Kde jsou ty boty? Klesnu na všechny čtyři, vlezu do tmavé místnůstky a šátrám po podlaze. Jedno prkno se pohne. A pak druhé.

Že by se ta podlaha bortila? Na tom by nebylo nic divného, ve válce se to stává.

Ale tak to není.

Jsme na pokraji německé invaze.

Můj bratr mi lže.

Ale podlaha se nebortí. A to, co pod ní najdu, je divné.

Přinejmenším.

7 . JAKOB

Je to zvláštní pohled, když se největší evropské město chystá schovat ve tmě.

Pouliční lampy zhasly. V oknech bytů visí zatemňovací závěsy. Reflektory aut sice svítí, ale jsou zakryté tak, že z nich zbývají jen úzké štěrbiny, jež propouštějí pouze slabý přísvit. Na silnici jsou namalované silné bílé čáry, aby se řidiči lépe orientovali.

Sedíme zpátky v taxíku, ale už se nehádáme. Vlastně vůbec nemluvíme. Lizzie je ke mně otočená zády a její kufr leží na sedadle mezi námi. Zuří kvůli tomu, co jsem nahore řekl, že by možná bylo nejlepší, kdyby máma nebyla naživu. Já vím, bylo to ode mě strašné. Ale musí se podívat pravdě do očí. Willa odjela do Polska, Němci zaútočili a ona zahynula.

Je to hrůza. Ale lepší verze mě nenapadá.

Mrknu na sestru. Ta malá holka, co za mnou chodila jako ocásek, škemrala, abych jí dával hádanky, rušila mě při šachových turnajích a vnucovala mi zdravé svačinky a rady, jak táhnout.

Mám ji teď na starosti?

Ne, to není možné. Mám práci. Důležitější práci, než jsem si kdy myslel, že budu dělat. Nemůžu se přitom přece starat o Lizzie. Nemůžu s ní ani mluvit. Nemůžu odpovídat na ten přívál otázek, který určitě přijde.

Kéž bych se k ní mohl prostě otočit a říct: „Koukni, Lizzie, jsem kryptoanalytik. Luštím šifry. Je to strašně tajné.“

Já vím, zní to směšně. Jako věta ze špatné divadelní hry. Ale kdybych jí řekl po pravdě, jak jsem se k tomu všemu dostal, pověděla by mi přesně tohle – že si sám sebe představuju v nějakém za vlasy přitaženém špionážním dramatu. Ale ono to doopravdy bylo takhle:

Byla noc, zhruba tak před rokem, několik měsíců předtím, než začala válka. Seděl jsem na koleji v Cambridgi. Nohy jsem měl položené na stole, na hlavě jsem měl kšiltovku, byla mi malá, a četl jsem nové americké detektivní časopisy, co mi přišly, když vtom do otevřených dveří strčil hlavu profesor algebraické geometrie jménem Gordon Welchman.

„Tady jste, Novisi,“ řekl.

Nepředstavujte si žádného nahastrošeného starého profesůrka. Welchmanovi je asi třicet, vypadá jako z filmu a mezi zuby nosívá dýmku. Rozhlédl se, jestli jsme sami. Pak vešel, zavřel dveře a zamkl.

Odložil jsem nejnovější číslo *Senzačního detektiva*.

Welchman se bez okolků usadil do prosezeného křesla, které kdysi, za vlády krále Jiřího III., mohlo být docela pohodlné. Pak řekl: „Kterým směrem se pohybují ručičky na hodinách?“

Neměl jsem ponětí, proč za mnou přišel. Přesto jsem na něj moc chtěl udělat dojem. Už ta otázka vypadala jako

nějaká nápověda. Přece není možné, aby správná odpověď byla „po směru hodinových ručiček“ – proč by se jinak ptal?

Hodinky jsem měl sundané a položené na stole. Teď jsem sledoval vteřinovku, jak odtikává svůj pravidelný rytmus.

Podíval jsem se na Welchmana. „Když se na hodiny díváte, jdou jedním směrem,“ řekl jsem. „A opačným, když jste těmi hodinami.“

Profesor zabručel.

„To měla být nějaká zkouška?“ zeptal jsem se.

„Jenom taková otázka, kterou rádi pokládáme.“

„Kdo?“

„Poznáme z ní, jak uvažujete. Vejdete do místnosti –“

„Do jaké místnosti?“

„Jen mě poslouvejte,“ řekl. „Vejdete do místnosti. Na stole je balíček hracích karet. Okno je otevřené. Je tu taky krabička sirek a popelník. Sejmete kartu a podíváte se na ni. Já se za půl minuty vrátím. Jestli přijdu na to, jakou kartu jste si vybral, prohráváte. Co uděláte?“

„Mohl bych tu kartu vyhodit z okna,“ uvažoval jsem nahlas. „Nebo spálit. To byste ji nikdy nenašel.“

„Pravda.“

„Ale tyhle věci, to okno a ty sirky, to jsou jen vějičky.“

„Může být.“

„Když se karty zbavím, tak co? Podíváte se na ty, co v balíčku zbyly, a zjistíte, která chybí. Ne... nejchytřejší by bylo jednoduše vrátit kartu do balíčku a zamíchat.“

Welchman se usmál. „Karta zůstane, ale vy jste nechal zmizet tu informaci. To se hodí umět.“ Sebral mi ze stolu list papíru.

„To jsou moje poznámky na –“

Mluvil a při řeči psal. „Pracujeme na něčem, co by mohlo být důležité, jestli to s Hitlerem nabere obrátky. Dlouhá pracovní doba, ohromný stres, mizerné peníze. Máte zájem?“

„Já, ehm...“

Podal mi ten papír. „Jestli vám někdo zavolá a řekne vám, že se tetičce Flo přitížilo, přijďte na tuhle adresu. Nikomu nesmíte říct, kam jdete, nikomu se nesmíte zmínit o tomhle rozhovoru.“ Welchman vstal a křeslo mu přitom nadělalo trochu starostí. „O vašem otci se pořád mluví, víte to?“

„Kdo o něm mluví?“

„Já už ho pochopitelně nezažil,“ řekl. „Ale byl legenda.“

„Můj otec? Vždyť byl učitel.“

Welchman sykl a promnul si bedra. „Prokrista, Novisi, vy v tom křesle vážně sedáváte?“ Zapálil si dýmku a vyšel ze dveří.

K mému stolu zavanul sladký kouř. Seděl jsem a díval se na papír, co mi dal. Město, o kterém jsem nikdy neslyšel.

Adresa označená STANOVISŤE X.

Nedávalo mi to pražádný smysl. Ale jestli jsem měl zájem? Zapojit se do boje proti Hitlerovi? Samozřejmě. Hodně jsem přemýšlel o tom, že bych narukoval, jestli začne válka, ale nevěděl jsem, jak se jako voják osvědčím. Welchmanova nabídka byla sice tajuplná, ale zněla jako dokonalá práce pro mě.

A byla dokonalá. Pořád je.

Jenom nesmím dopustit, aby mi to Lizzie zkazila.

„Jsme tu, šéfe.“

Chvíli mi trvá, než se proberu z myšlenek. Řidič to musí zopakovat.

„Jsme tu, šéfe. Nádraží Euston.“

Taxík zastavil u chodníku před nádražím. Aspoň myslím, že je to nádraží, je taková tma, že přes ulici nevidím. Lizzie už vláčí kufr ze dveří.

Vytáhnu z kapsy pár mincí, ale nerozeznám je.

Řidič škrtne sirkou a nabídne mi její slabé žluté světlo.

Bratr škrtne sirkou, chce si zapálit dýmku. Dýmku! Než stihnu ten směšný pokus o dospělost okomentovat, spálí si palec a rychle toho nechá.

Na ztemnělém nástupišti se vaří pára s mlhou. Lampy vrhají tlumené světlo a okna nahoře jsou zakrytá plachtami, aby budovu neviděli Hitlerovi bombometčíci. Mezi řadami vojáků se proplétají davy nervózních cestujících. Sleduju, jak se jako duchové zjevují ze stínů a v rukou svírají plynové masky a předměty, které jsou jim nejdražší. Předměty, které chtějí zachránit před Němci.

Porcelánová konvička na čaj. V kůži vázaná fotoalba. Velká mosazná menora.

Dřív jsem na bratrovi doslova visela. Roky jsem počítala dny, než se vrátí z internátu, abychom se mohli zase oddávat svým dobrodružstvím. Ale změnil se. Naprosto. Je protivný, vyhýbavý a říká hrozné věci. A zjevně se bojí. Kéž bych se na něj mohla s důvěrou obrátit a zeptat se na celou pravdu. Jenže z jeho chování v taxíku i teď na nádraží je jasná jedna věc:

Neptej se, Lizzie.

Vlak, do něhož se chystáme nasednout, míří na sever, pryč z Londýna. To mě nepřekvapuje. Ale cestou je spousta zastávek – Berkhamsted, Leighton Buzzard – kam jedeme?

Nad námi se na zdi nádražní budovy skví všudypřítomná varování:

PLYNOVÉ MASKY NOSTE U SEBE

NEPŘÍTEL NASLOUCHÁ

A taky tohle:

NIKOMU NIC NEŘÍKEJ – ANI JÍ NE

Komu?

Babi? Viole? Původně byla Viola moje chůva, ale když mi bylo šest, měly jsme spolu „vážnou řeč“.

„Vi, ty víš, že tě zbožňuju, ale kdo v šesti potřebuje chůvu?“

Viola pochopitelně souhlasila a nadšeně se zhostila úloh hospodyně a nejlepší kamarádky. Někteří lidé říkají, že jim připomíná paní Santa Clausovou, ale to soudí knihu podle obalu. Představte si sakra dobrou pekařku zkříženou s podsaditou Agathou Christie. Tak to je Viola.

Můj pokus myslet na Violu místo varovných plakátů selhává. Ta slova na mě úplně křičí.

MLČENÍ ZACHRAŇUJE ŽIVOTY

Spolknu zlou předtuchu. Protože mám-li být úplně upřímná, což je někdy těžké, musím připustit, že mi ty plakáty dělají starosti. A velké. Daleko větší než zasmušilí vojáci pochodu-jící kolem se zbraněmi nebo hrozba trylkující sirény varující před náletem. To proto, že mám problém.

Vyhýbat se zajetí, říkat, co si myslím, běhat na dlouhé vzdálenosti, hledat si nové přátele – na to všechno mám talent.

Udržet tajemství?

Na to nemám talent ani trochu.

Je na tom cosi hodně uspokojivého, když někomu něco šeptem svěřujete. K čemu je historka, když se nikomu neřekne? Ale Viola mě varovala, že válka všechno změní. „Blíží se temná bouřka, moc temná. Svět už nebude stejný, Lizzie.“

Samozřejmě že nebude. Řekli nám, že je Willa mrtvá. Předpokládám, že za války se lidem říkají různé věci. Ale ve zprávách o Wille je příliš mnoho vyhýbavých odpovědí, příliš toho v nich chybí. Než Willa odjela, řekla mi, že má v Polsku práci a že mám poslouchat Violu, než se vrátí. Cesty se jí dřív často protáhly, takže to bude nejspíš stejný případ. Minulý týden jí přišly přidělové lístky. Vláda by přece nepřidělila cenné zásoby mrtvé ženě.

Kdepak, dohady o Willině smrti nedávají smysl. Stejně jako Jakobovo chování. Když matematická rovnice nevychází, nenecháme to jen tak být. Rozhodnutí zůstat v Anglii bylo správné. A pokud jde o tu Jakobovu příšernou proměnu, udělala jsem ještě jedno rozhodnutí. Pustím se do pátrání sama. Najdu Willu.

Já sama.

V duchu se vrátím do jejího pokoje a najednou cítím, jak šátrám rukou pod podlahou a nacházím knížečku vázanou v kůži. Konečky prstů o cosi zavádím. Že by tam bylo ještě něco? A počkat, vrátila jsem ta prkna na místo? Jakobovi o té knížce, kterou jsem si nacpala do kapsy, říkat nehodlám. Koneckonců když může mít tajemství on, tak proč ne já?

Ale záleží na tom vůbec? Babička poslala Violu domů do Walesu a zbytek mých přátel je porůznu rozesetý všude možně. S tajemstvími si už hlavu dělat nemusím.

Vlak zahouká a průvodčí ohlásí odjezd. Jakob zkontroluje, že mám naložený kufr, a pak nastoupíme do přečpaného

vagonu. Chodbička je plná unavených válečných cestujících a ze záchodků se line puch. Jdu za Jakobem do našeho zatemněného kupé, kde už sedí tři spící vojáci, podsaditá jeptiška a popudlivá slepice. Závěs na okně je zatažený a holá žárovka u stropu je natřená namodro, takže všechno kolem má nezemský odstín.

Usadíme se a já si všimnu utrápené a ustarané vrásky na bratrově čele. „Kolik prášků na pálení žáhy už Fleetwood asi snědl?“ nadhodím.

„Prášků? Ty mu babi neproplatí.“

Má pravdu. Babička často mluví o penězích. V Clevelandu bydlí v ulici, které se říkávalo Milionářská. Mě vždycky učili, že mluvit o penězích je neslušné, a pojmenovat ulici Milionářská, to už je úplná zhůvěřilost. Ale většina milionářů zkrachovala a domy jsou zbourané. Až na ten babiččin. Stojí jen silou její tvrdohlavosti. Babi ho používá jako tělocvičnu. Zimy jsou v Clevelandu dlouhé, a tak se babi ustrojí a maširuje chodbami. Zdravé tělo, dobrá strava a pravidelné vyměšování. Na to všechno si babi náramně potrpí.

„Bývala by tě nechala jezdit na kolečkových bruslích v tanečním sále,“ řekne bratr.

„Ale zato ty ustavičné přednášky o ucpaných střevech, to mi připadá jako dost vysoká cena,“ zašeptám.

Bratr potlačí úsměv a já využiju příležitosti.

„Něco přede mnou tajíš. Co se děje, Jakobe?“

„Válka, Lizzie. Hrozná válka. Nechci o tom mluvit.“ Opře se a zavře oči.

Co se to s ním stalo? Ví, jak strašně se chová? Nejspíš se nazpaměť naučil příručku pro nesnesitelné bratry. Ale to je jedno. Já se zviklat nenechám. Zjistím pravdu o Wille

a zbavím se každého, kdo se mi pokusí zkřížit cestu. Včetně babi a Fleetwooda.

Je večer, ale my nejsme v lůžkovém voze. To znamená, že cesta nebude dlouhá. Je to všechno jedna velká hádanka. Dřív jsem hádanky milovala... když jsem je mohla louskat s Jakobem.

Lokomotiva zasyčí, pak to párkrát kovově zazvoní a zvolna se dáme do pohybu.

Vlak se rozjede, Londýn se za námi začíná zmenšovat a mě mrazí v zádech. Připadám si jako v první kapitole špionážního románu z Jakobovy knihovničky. Thrilleru tak napínavého, že si budu muset přes noc nechat rozsvícenou lampičku.

Je možné, že bratra doopravdy neznám? Ale co o něm nevím? Studoval v Cambridgi, je matematik a jeho uniformou je svetr. Je skromný, vtipný a někdy mluví v hádankách, zkouší, jestli si všimnu. Vždycky si všimnu.

Všímá si věci jako já? Všiml si, jak mám vyboulenou kapsu kabátu? Všiml si, jak na ní mám položenou ruku? Nejspíš ne. Což taky znamená, že nevidí mladého vojáka, který se vzbudí a ve tmě se na mě usměje. Ani to, že mu úsměv ze slušnosti oplatím, až mě jeptiška zpraží pohledem a odchrchlá si tlustohlen z krku.

Prsty přitisknu na předmět, který se mi rýsuje v kapse. Malá knížka. Svazek poskládaných papírů. Proč je Willa schovávala pod podlahou? Kradmo pohlédnu na Jakoba. Pořád má zavřené oči. Sáhnu do kapsy a pomalu knížku vyndám. Natáhnu ruku, abych zachytila trochu mdlého světla od stropu. Je to ohmataná knížka vázaná ve světlé kůži, zamčená na malý zámeček – možná kapesní diář? Uvnitř jsou podle všeho zastrčené volné listy papíru.

Hned jdu na zámeček nehtem, ale nedaří se mi ho otevřít. Jeptiška zakašle a slepice zatřepotá křídly. Jakob se zavrtí a já strčím knížečku zpátky do kapsy.

Je to zvláštní. Nikdy jsem ten diář neviděla. Že by ho Willa používala v práci? A co jsou ty papíry založené v něm?

Šedesát šest minut. Vlak zpomaluje a blíží se do stanice. Bratr beze slova a bez varování vyskočí.

„Pojď,“ zavelí. „Jsme tady.“ Mávne na mě, vyjdeme z kupé a vystoupíme z vlaku do naprosté tmy. Odkudsi se zjeví větřík a zvedne mi konečky vlasů.

Ze všeho nejdřív si všimnu toho pachu. Takhle jsou cítit továrny.

Vzápětí zaznamenám muže s cigaretou. Vysoká, štíhlá postava v trenčkotu a klobouku stojí osaměle ve svitu měsíce na nástupišti. Muž vykročí směrem k nám, má zvláštní chůzi, je toporný jako loutka. Potáhne z cigarety a žhnoucí špička mu osvítlí obličej. Něco mi na něm připomíná mou starou panenku s rozbitým skleněným okem anebo podivnou ilustraci z lékařské encyklopedie. Hned se mi zalíbí.

„Vítejte zpátky,“ řekne muž s cigaretou bratrovi.

„Díky,“ odpoví on.

Pak se muž se zvláštním úsměvem podívá na mě. „A vás taky vítám, slečno. Určitě jste ráda, že jste tady.“

Tady? Kde „tady“?

Červená zadní světla vlaku se zmenšují, až zmizí ve tmě. Rozhlížím se po dlouhém ošuntělém nástupišti a hledám tabuli s názvem stanice.

A pak ji uvidím.

Dojeli jsme do cíle a už vím, kde jsme.

BLETCHLEY

9 JAKOB

„Kousek se projdeme, Lizzie,“ povídám. „Kufr necháme u výpravčího.“

Vezmu kufr vepředu a ona vzadu. Vystoupáme po schodech a přejdeme nadchod přes koleje. Boty nám na kovové podlaze klapou.

„Kdo to byl?“ zeptá se Lizzie. „Ten strašák s cigaretou.“

„Nevím,“ odvětim. „Asi policajt. Hodně to tu poslední dobou hlídají.“

„Proč?“

„Pro naše vlastní dobro.“

Nemusím jí vidět do obličeje, abych věděl, že se mračí. Zase je na mě naštvaná. Kolik našich rozhovorů skončí v podobné slepé uličce?

Asi všechny.

Lizziin kufr necháme v kanceláři. Vedu ji přes temnou ulici a pak úzkou uličkou lemovanou stromy. Dojdeme k bráně, kterou je ulička zatarasená. Z malé strážnice vyjde vojenský policista, rozsvítí baterku a namíří ji k zemi.

Výborně, je to Reg. Malý, udělaný, pod košilí se mu boulí svaly. Posvítí do očí nejdřív mně a pak Lizzie.